



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1563. Soc. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

I. **I**N Domo Professa Ulyssiponenſi ſpiritum ducere deſiit P. Gonſalus Vaſæus Moritur Pro-
vinctialis.
Mellus totius Provinciæ moderator, cujus loco, dum novum Roma nomi-
net Provincialem, ſubſtitutus eſt P. Didacus Miro. Fuit unus è primis hu-
jus Luſitanæ Provinciæ Gonſalus, natus Villarii Fontis Arcadæ in diœceſi Lame-
cenſi ſanguine illuſtri, quem ſuis virtutibus reddidit clariorem, ut patet ex vita
typis vulgata. In ſacro ſuggeſtu, miſſionibus, & miniſteriis noſtris exercendis
præcelluit. In omnibus dictis & factis eminebat procerâ virtus. Obiit 14. Maji.
Funus celebratum multo concurſu etiam ab Ludovico Granatenſi Dominicanò,
& Ludovico Montoya Auguſtiniano.

2. Ad Braſiliam quatuor navigârunt Quiritius Caxa ſacerdos natione Profeſſi ad
Braſiliam.
Caſtellanus, Balthazar Alvarus ejuſdem nationis, Sebaſtianus Pina, & Ludovicus
Carvalus Luſitani non ſacerdotes. Cardinalis juſſit vehi in nave prætoria, ac
de Regis theſauro ſuſtineri expenſas itineris. Liberaliter donavit ad noſtra il-
lius Provinciæ exornanda templa magnam vim ſacræ ſupellectilis, quam inter
duodeviginti calices argentei.

3. Indiam petiverè quatuor ſacerdotes, ac duo nondum ſacris initiati. Profeſſi ad
Indiam.
Quinque ſolverunt naves, ſummo Præfecto Georgio Souſa Navem Caſtellum
dictam prætorix vices ſupplementem conſcendunt Franciſcus Dinifiſus Caſtellanus,
& Emmanuel Cabralis Madeirenſis Luſitanus, ſacerdotes cum Joanne de Cru-
ce Cordubeniſi non ſacerdote. Navem S. Philippi P. Andreas Cabreira Ca-
ſtellanus, & P. Marcus Malchilerius Flander cum ſocio Jacomio de Brachara
Luſitano. Ambæ poſt multos labores intrârunt Moſambiquium. Inde profe-
ctæ tenuerunt Goënſem portum, ubi navis à S. Philippo in cautes illiſa fecit in
portu naufragium poſt expoſitam turbam. Idem infortunium rapuiſſet navem
Caſtellum, niſi opportunè illi fuiſſet conſultum. Aliæ tres naves Indiam non
attingere.

4. Luſitani mercatores, qui negotiabantur Antuerpiæ, poſtulârunt à no- Martialis Va-
ſæus An-
terpiæ.
ſtro Præpoſito Generali ſacerdotem Luſitanum, qui illorum animis conſuleret.
Annuens rogantibus eò miſit P. Martialem Vaſæum, qui poſtea cum Alexan-
dro Valignano ad Indiam eſt profeſtus. Cyprianus Soarius Conimbricienſium
ſcholarum Præfectus vacationum tempore facultate impetratâ pedes cum ſocio Cyprianus
Soarius Ave-
iri.
adivit oppidum Aveirum. Præter noſocomium noluit ullum hoſpitiū, quan-
quam offerrent viri nobiles. Victum mendicabat. Aſiduus erat audiendis
poenitentibus. Multus in conciliandis invicem inter ſe diſſidentibus. Tot fru-
ſtribus partis, ſtatuérunt omnes denuo ſibi exorare Cyprianum.

5. Placuit Cardinali Henrico Eboreniſis Academiae fundatori Collegium Collegium
Convictorium
Ebore.
inſtituere pro ſcholasticis ſæcularibus ſub diſciplina domeſtica Societatis erudi-
endis Eboræ. Quamvis decreverat ejus initium faciendum menſe Octobri, di-
latum eſt ad principium Januarii ſequentis anni. Habitationi ſunt electæ do-
mus amplæ Eduardi Coſtæ contiguæ templo divi Petri. Cardinalis aliquos de
ſuo illic ſuſtentabat; cæteri vixerant parentum expenſis: ideo vocabatur Col-
legium Portioniftarum. Singuli tribuebant quindecim ſcuta Romana: ea te-
nuiſſima ſumma abundè erat ad alendam vitam ad copiam annonæ. Mens Cardi-
nalis operis perpetuitatem intendit: ſed ſolùm ſtetit, dum ipſe fuit inter mor-
tales. Nonnunquam exceſſere numerum centeſimum. Multa in eis nobilitas. Il-
lic educatus Fernandus Martiniſus Maſcareniſus Episcopus Algarbienſis, & Inqui-
ſitor Generalis. Erat Collegium conſecratum divo Mantio Eboreniſi primo
Episcopo, & Martyri.

6. Eboræ florebant litterarum ſtudia. Habitis certaminibus ab Huma- Certamina lit-
terarum.
norum litterarum ſtudioſis, ſub ſinem tragœdiæ de Tobia diviſa victoribus præ-
mia.

mia, quæ manu largâ de suo præbuit Eborensis Canonicus. Non auti obfistere tanto Mecanati Patres, tamen si moneret, ne tantam pecuniam infumeret, minori sumptu posse præmia comparari. Respondit enim, si vellent sibi manus ligare, nec amplius Judicem futurum, nec daturum præmia.

Eboræ res
gestæ.

7. Peractum est cum Misericordiæ sodalibus, eorûmque Præfecto, ut loco habili ædificaretur sacellum, quo Missæ sacrum fieret diebus festis, & posset à vinculis in carcere publico exaudiri. Placuit Sodalitati id miseris concedere solatium, quo nostrorum beneficio, dum suaserunt erigi, perfruuntur. Studia iuvandi proximos cum in urbe, tum foris cunctos incendebant. Obitæ missiones non pauca.

Magisterium
puerorum in
aula.

8. Ulyssipone P. Mauritius, alio nomine Gaspar Serpe, jussu Cardinalis suscepit curam erudiendi litteris pueros è prima nobilitate, qui in aula cum Rege versabantur. Id plurimum iuvat in studiis Regem, æmulatione illius animum incitante. Dynastæ filios suos mittebant ad scholas Collegii, quod scirent, ex his apud nos probatis eligi feliciores ingenio, ut in aula cum Rege navarent operam litteris. Assistebat sæpe Regina & Cardinalis Regi cum ephebis concertanti. Cùm Sebastianus vincebat, vix capere poterat exultantem animum.

Residentia
Almeirini.

9. Postremis anni mensibus secesserunt Almeirinum Rex, Cardinalis, Regina, & qui sequi solent regiam. De nostris non minus septendecim eò jussu Principum ivère. Illa Residentia ad tempus obnoxia erat Domui Professæ; idcirco victu mendicato, ut in Domo Professæ vivebant, dum illic cum Principibus morabantur. Dederant Principes habitationem cum aedæ sacra, ubi naviter ad sua munia explenda, & nostra ministeria incumbebant.

Annus 1564. Soc. 25.

S. Franciscus
Borgia Secun-
dus Assistens
Lusitaniz.

Pincipio hujus anni restitutus Laynius Generalis Romæ è Concilio Tridentino constituit Borgiam Lusitaniz Assistentem. Vacabat is locus, ex quo Ludovicus Gonsalvius accitus fuerat ad magisterium Regis Sebastiani. Borgiæ obvenerunt omnes Provinciae Hispaniæ, & Lusitaniz. Polanco Germania inferior, Gallia, Brasilia, & India.

Cardinalis fit
Archiepiscopus
Ulyssiponen-
sis, &
fundator no-
stri Collegii.

2. Moriente Archiepiscopo Ulyssiponenfi, ad eas insulas, renunciatis Eborensibus, quamvis locupletioribus, cum regiminis suscepti causâ inibi habitare oporteret, promotus Cardinalis Henricus. Hujus Principis erant curæ Societatem augere. Idcirco hoc anno voluit esse fundator nostri Ulyssiponenfis Collegii. Hactenus carebat dote. Socii elemosynis sustentabantur. Ad didit Gymnasis alia duo Latinitatis, & alterum moralis scientiæ, quam professus est Marcus Georgius, trecentis Clericis ad excipienda dictata confluentibus. Quòd aula tantæ multitudinis capax non esset, dum nova fit, usus templo. Dum Cardinalis non tribuit redditum stabilem, dabat quotannis summam faciendis expensis.

Cardinalis
favores.

3. Cùm capissent executioni mandari decreta Concilii Tridentini, jussit Cardinalis, ut nostri tum domus Professæ, tum Collegii examinarent Confessarios, Concionatores, & sacris initiandos. Patres haud valde detrectarunt onus explorandi scientiam Confessariorum, & Concionatorum, qui forent presbyteri sæculares. At rationibus modestis se excusarunt tum ab initiandorum, tum à Religiosorum examinibus, ne alias sacras familias, quas colebant magnâ veneratione, sibi redderent parum amicas. Nec Cardinalis improbat nostras rationes.

4. Illud cæteris adjecit beneficiis, quòd, cum nostri se comparassent, & sifterent ad subeunda examina, ut reliqui, Cardinalis non admiserit, dixeritque nolle eos, qui aliorum Magistri essent, doctrinæ periculum, ut cæteros, facere. Quod Cardinalis Ulyssipone, id Eboræ Joannes Mellus Archiepiscopus, id Bracharenfis, Portuensis, Conimbricensis, & Mirandensis Præiales egere, nostrisq; ab